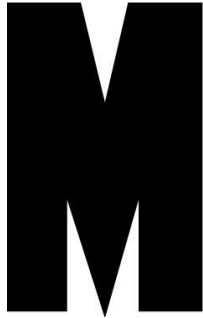

MUZEUM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

Czym jest Oświecenie? 200 lat Gabinetu Rycin BUW

18 maja – 17 czerwca 2018

Muzeum nad Wisłą

wernisaż: 18 maja, godz. 19.00

Wystawa jest próbą reakcji na aktualne, toczące się w Polsce i na świecie dyskusje o tzw. kryzysie oświeceniowych wartości. Na ile jest on czymś nowym, samoistnym, na ile zaś trwale wpisanym w wewnętrzną dynamikę Oświecenia? Pytanie o Oświecenie jest bowiem zawsze pytaniem o „tu i teraz”: zrozumienie dzisiejszej rzeczywistości bez sięgnięcia do źródeł nowoczesności będzie zawsze niepełne. Widać to szczególnie wyraźnie w polskim kontekście, gdzie dyskusje i konflikty o formułę nowoczesności, miejsce w niej religii i tradycji, znaczenie tego co publiczne i co wspólne, pozostają od czasów króla Stanisława Augusta nierozwiązane, równocześnie napędzają myślenie o lepszej przyszłości.

Z prezentowanego na wystawie dialogu wyłania się wizja Oświecenia jako epoki, w którą wpisany jest kryzys, konflikt, ale również epoki, która cały czas trwa. Nie jako fantom czy brak, lecz jako żywa rama, definiująca kształt naszej teraźniejszości. Oświecenie bowiem trwa tak długo, jak długo istnieje polityka krytycznego myślenia.

Dwieście lat temu, w 1818 roku, Komisja Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zakupiła od spadkobierców króla Stanisława Augusta jego słynny Gabinet Rycin – kolekcję rycin i rysunków odzwierciedlającą modernizacyjne pasje i ambicje władcy, tworzoną również z myślą o edukacji artystycznej przyszłych pokoleń. Stanisławowski Gabinet Rycin ulokowany przy Królewskim Uniwersytecie Warszawskim i uzupełniony darem Stanisława Kostki Potockiego, stał się podstawą pierwszego publicznego zbioru grafiki i rysunku na ziemiach polskich, funkcjonując do dnia dzisiejszego jako Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie i stanowiąc jeden z mało znanych (choć przecież dostępnych publicznie) skarbów warszawskich. Wystawa „Czym jest Oświecenie?” dotyka więc tożsamości dwóch instytucji. Z jednej strony odczytuje na nowo kanon kolekcji Gabinetu Rycin BUW, z drugiej wpisuje się w prowadzony w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie namysł nad nowoczesnością opowiadając o samych jej początkach.

Wystawa „Czym jest Oświecenie?” jest próbą odpowiedzi na pytanie: jak napisać na nowo historię polskiej nowoczesności. W tym celu koncentrujemy się na

oświeceniowych źródłach Gabinetu Rycin. Są one tu jednak potraktowane przede wszystkim jako najgłębszy poziom, „archiwum” polskiej nowoczesności, a także jako punkt wyjścia dla refleksji nad złożoną relacją między tym, co historyczne – pozornie przynależące do odległej czasowo epoki – a tym, co „tu i teraz”, a także tym, co dopiero nadejdzie: przyszłością, która jako pewien utopijny „model była tak ważnym punktem odniesienia dla oświeceniowego (i każdego modernizacyjnego) projektu. Podobnie jak oświeceniowi artyści, filozofowie i kolekcjonerzy, którzy – niczym archeolodzy – badali przeszłość, by wyciągnąć z niej wnioski i lekcje, kreować wizje i proroctwa dla przyszłości, również w wypadku wystawy mamy do czynienia z próbą odczytania przez artystów współczesnych, w często złożonych obrazach i znakach tamtej epoki, aktualnych sytuacji i drogowskazów dla współczesnego świata. Wynik tego dialogu przeszłości z terażniejszością nie uwypukla różnicy, lecz pokazuje ich wspólną oświeceniową tożsamość. Kolekcja Gabinetu Rycin odczytywana jest, między innymi, w perspektywie konfliktu historii uniwersalnej opartej o prawa człowieka i demokrację z historią partykularną, napięcia między wiedzą a jej imitacją, a także w kontekście genezy współczesnego liberalizmu, walki o emancypację, wreszcie genezy „polskiej wojny domowej”, która definiuje kształt polskiej sfery publicznej od ponad 200 lat. Oświecenie traktujemy jako ważny punkt odniesienia dla opowiadania o transformacji ustrojowej ostatnich 30 lat.

Szczególne role przypada tu Goshce Macudze, polsko-brytyjskiej artystce nominowanej w 2008 roku do prestiżowej Turner Prize. Macuga powraca w tym kontekście do tematów losów sztuki w postransformacyjnej Polsce i polityczności rysunku – ten pierwszy eksplorowała na swej indywidualnej wystawie w Zachęcie w 2011 roku. Jej spojrzenie na kolekcję i dziedzictwo Oświecenia przesycone jest posthumanistyczną perspektywą i tworzy swoisty komentarz do całej ekspozycji. W tym spojrzeniu z przyszłości Wiek Świąteł i nasze „tu i teraz” zlewają się ze sobą, tworząc jedną epokę.

Artyści:

Anna Boghiguan, Andrea Bowers, Vincenzo Brenna, Pablo Bronstein, Augustin Brunais, Jacques Callot, Olga Czernyszewa, Matthaeus Deisch, Camille Henrot, William Hogarth, Ewa Juskiewicz, Nikita Kadan, Jan Chrystian Kamsetzer, Tadeusz Kościuszko, Jakub Kubicki, Zbigniew Libera, Emanuel Listnau, Friedrich Anton August Lohrmann, Goshka Macuga, Dominik Merlini, Johann Heinrich Müntz, Anna Niesterowicz, Nomadic State (Karolina Melnicka, Stach Szumski), Jan Piotr Norblin, Ferdynand Pinck, Giovanni Battista Piranesi, Jean-Louis Prieur, Roe Rosen, Efraim Shroeger, Franciszek Smuglewicz, Mikołaj Sobczak, Józef Wall, Stanisław Zawadzki, Szymon Bogumił Zug

Wystawa przygotowana została przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie oraz Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie. Projekt współfinansuje M. st. Warszawa.

Zespół kuratorski

Goshka Macuga, Łukasz Ronduda, Tomasz Szerszeń

Konsultacje merytoryczne

Małgorzata Biłozór-Salwa, Małgorzata Łazicka, Izabela Przepałkowska, Jolanta Talbierska, Przemysław Wątroba

Produkcja

Urszula Dragońska, Agnieszka Kościelniak-Osiak, Joanna Turek, Szymon Żydek

Projekt architektoniczny

Pracownia Macieja Siudy: Jan Szeliga, Maciej Siuda

Opracowanie graficzne

Piotr Chuchła

Projekt plakatu

postNoviki

Tłumaczenia na język angielski

Weronika Mincer

Wykonanie mebli wystawowych

S4P Manufaktura Mebli

Realizacja wystawy

Jakub Antosz, Marek Franczak, Piotr Frysztak, Szymon Ignatowicz, Paweł Sobczak, Sebastian Powierża, Marcin Szubiak, Jacek Turowski, Maciej Turowski, Michał Ziętek

Współpraca

Elżbieta Duziak, Anna Gajek, Anna Tryc-Bromley, Marta Hekselman, Dominika Jagiełło, Bartłomiej Karelin, Wiktor Kazimierzczak, Joanna Kołodziejska, Michał Kożurno, Agnieszka Kosela, Marta Maliszewska, Marek Mastalerski, Marta Skowrońska-Markiewicz, Katarzyna Nowakowska, Bartosz Stawiarski, Marta Styczeń, Kacha Szaniawska, Katia Szczeka, Ewa Urzykowska, Iga Winczakiewicz, Katarzyna Witt, Anna Wołodko, Daniel Woźniak

Organizatorzy wystawy

UNIwersYTET
WARSZAWSKI

BIBLIOTEKA
UNIwersYTECKA
W WARSZAWIE

Działalność Muzeum
i wybrane projekty
finansuje

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Projekt
współfinansuje
m.st. Warszawa

Mecenas
Muzeum
i Kolekcji

Partner
Strategiczny
Muzeum

ERGO
HESTIA

Partner
Muzeum
nad Wisłą

Partner
Muzeum

Partner
prawny
Muzeum

Partnerzy
medialni

